

Iseäranis suur on Saksja maa foelide poolest. Neid on sääl mitmet meodi lüllalt, alamaid ja ülemaid, väiksemaid ja suuremaid, pahemaid ja paremaid. Ebb töolide tasust on wäga elav ja waimustatud. Ülem osi ja fölige õpetuse põhi on muidugi igal maal rahwafoolid. Ebb tull Saksja maalgi nende poolest lugu fölige paremal lõrral ei seiso, kui wölk soovida, siiski peab ütlema, et rahwafoolid sääl pea föigid teidest maadest ette läiavad. Pääle selle on õpetus sääl rahvale nii armalid läiavad, et seegi oma last foolitamata ei jäta. Kui rohkem wöimalik ei ole, siis peab laps ometi lülafooli ebb linnas mõnest olamast foolist läbi läima. Kooldõpetust fergitab see wäga, et alamates foolides üksi emakeelt õpetatakse ja wöeradete keelte õppimine ülemate foolide hooleks jäetakse, kus ta emakeeli õpetub on. See on uus märs meie foolidele, et Eesti emakeeli nendes peals õpetust antama ja et see mitte hää ei ole, kui lüla- ja libeissonna-foolides aeg wöeraste keelte õppimiseks ära tulub, mis meie juures üksa tihil süninib. Rahwafoolid peavad häid inimest sadwatama, selle pärast peab õpetus lapsile emakeele läbi südamesse mõjuma.

Kiri Rumânia maast ja rahvast.

Sui meic soldatid, kes wöeral maa läiavad nimelt sõdade ajal, hästi haritud olekswad, siis wölkswad nad mõndagi jutustada. Nitmed froonu-mebed, kes laua aega tee-nimas on olnud, jutustavad ta mõndagi, aga nende juud wöerastest maadest ja rahvastest on enamiste ilta tõe ja valega segatud, sest et nad imelissude sõnumitega tahavad näidata, mis nemad kõit juba ära näinud, luulud ja lus nad kõit ära kainud. Nemad tahavad luuljate lõrwi fustistada ja sääl juures oma anu üles näidata. Iga reisilugu aga peab kõneledud ebb jutustatud saama selle nõuuga, et luuljad ebb lugejad temast uudist luuljatwad ebb loeliswad ja meie rahva elu wöerastie omaga lõrwi panesswad ja

wölkswad, mis poolest wöeras rahwas meitest ees ebt taga on, et selle järelle meie elu täiendada ja tösta. Olen ise sagedastte luulnud, kuda iseäranis wanad soldatid ümberseisjatele ja terastele luuljatele üksa wöimatuid osju ette luistavad. Mõnda luuljün lord, kuda wana ja muidu auus sõjamees üksse nõoga seletas: „Mina olin Rausfia sõjas. Sääd nägin inimest, kes poolsoerad ja poolinimesed oliwad. Mõned on foguni hobujega, kelle seljas nad sõidavad, kottu lašwanud. Mõndega ratsutavad nad nagu wälk edasi, wötarvad waenlased lünni ja sõdwad ära j. n. e.” Iga üks, kes wähegi maade tuundmist on õppinud, teab, et see töö ei wödi olla.

Noh, hää tull! Minu tädipoeg oli wimises Venetürgi sõjas froonu ametis wäega ühes. Sagadastte on ta mulle ja teistele sugulastele säält kirjastid kirjutanud, mis ta kaugemal lugeda wöib. Ühe neist tahau sin ära trülli da lasta, kus sees ta oma sugulastele Rumânia maast ja rahvast lühidelt jutustab. Minu tädipoeg on üks neist Eestlastest, kes loolitatud silmaga on Rumânia rahva elu tähele pannud, sest et ta umbes luffs oostat sääl on elanud ja ta Türgi luulide all sõja ajal ormastuusega oma armja Gedri isamaa pääle tagasi mõelnud. Kiri on tema oma sõnadega mõnda:

Arvjad sugusased!

Täna tahau Teile natuke Rumânia maast kirjutada, sellest ju tihiti sõja ajal ajalchieder lugesite. Rumânia riigi üle valitsib tuttwal wüsil Saksja maalt kutsutud würst Karl I. See maa on meie Wenemaa Besarabia gubermangu, Austria ja Donau jõe wabel, ja sest et sellest jõest endine Türgi riik hakkas, elas ta meie sõjavägi paat kundi selles maas ja walmistas ennast sääl luuljaks Donau jõest üleminemiseks ette. Üks wäe jagu, kus bulgas ta mina ajuti ametis olin, jääb föigeks sõja ajals sünna.

See maa on enamistie tasane, üldnes üks Karpati mägestiku baru läheb temast läbi. Rahwas elab rohlemast jaost lamba-karja lašwamatisest, ja völdusid ei harita mitte palju rohkem fui igapäewaseks leivaks maja. Kõige pare-